

РІШЕННЯ РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ДФ 58.053.022 ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 58.053.022 Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, прийняла рішення про присудження наукового ступеня доктора філософії **Колясі Павлу Івановичу** з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» зі спеціальності 015 «Професійна освіта» на підставі публічного захисту дисертації «Формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогі засобами цифрових технологій».

Коляса Павло Іванович, громадянин України, 1995 року народження, освіта вища, закінчив Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка у 2018 р. та отримав диплом магістра за спеціальністю Професійна освіта «Комп'ютерні технології».

Упродовж 2018–2022 рр. працював старшим лаборантом кафедри педагогіки і методики дошкільної та початкової освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Брав активну участь у студентському житті та громадській діяльності. У 2021 році здобув ступінь магістра за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія» Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. З вересня 2018 р. по серпень 2022 року навчався в аспірантурі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, виконав усі вимоги освітньо-наукової програми з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» зі спеціальності 015 «Професійна освіта». З жовтня 2022 р. працює на посаді асистента кафедри комп'ютерних технологій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Результати дослідження висвітлено у 14 наукових публікаціях автора, серед яких 8 одноосібних. Із зазначених праць, які відображають основні результати наукової діяльності, 1 публікація у науковому виданні, включеному до наукометричної бази Scopus, 3 публікації апробаційного характеру, 2 праці, що додатково відображають результати дисертації. Кількість, обсяг та зміст друкованих праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії:

Статті у періодичних наукових виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus:

1. Nevko I., Potapchuk O., Lutsyk I., Koliasa P., Sitkar T. (2020). Formation of practical skills modeling and printing of three-dimensional objects in the process of professional training of IT specialists. The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2020). <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610016> (Scopus).

Статті у наукових виданнях України категорії «Б»:

1. Гевко І. В., Коляса П. І. (2018). Змішане навчання, як засіб ефективної підготовки фахівців в закладах освіти. Наукові записки. Педагогіка, 140. Київ, 2018. № 140. С. 33–43. <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/24750>
2. Коляса П. І. (2018). Дослідження проблеми формування графічної компетентності майбутніх фахівців професійної освіти. Вісник Національного університету Чернігівський колегіум імені Т.Г. Шевченка, 158. С. 222–227.
3. Гевко І. В., Коляса П. І. (2019). Методика навчання комп'ютерної графіки студентів закладів вищої освіти. Молодь і ринок, 3. С. 6–12. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.165988>
4. Коляса П. І. (2019). Дефінітивний аналіз понять «компетентність» та «компетенція» в процесі дослідження їх формування у майбутніх фахівців професійної освіти в галузі комп'ютерних технологій. Молодь і ринок, 5. С. 165–171. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.171180>
5. Коляса П. І. (2021). Структурно-функціональна модель формування графічної компетенції майбутніх інженерів-педагогів. Актуальні питання гуманітарних наук, 38. С. 138–144. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/38-2-23>.

Статті в інших наукових виданнях країн ЄС:

1. Igor Nevko, Olga Potarchuk, Pavlo Kolyiiasa (2019). Problems and prospects of development of informatization of higher education. Monografie Institutu Integracii Europejsriej : collective monograph, 1. P. 169–182.
2. Koliiasa P. I. (2021). Diagnostics of the formation of the graphic competence of future engineers-educators in the field of digital technologies. Journal of Education, Health and Sport, 11 (3). P. 16–25. <https://doi.org/10.12775/JEHS.2021.11.03.002>
3. Koliiasa P. I. (2022). Analysis of formation methods of graphic competence of future engineering teachers. Journal of Education, Health and Sport, 12 (1). P. 446–453. <https://doi.org/10.12775/JEHS.2022.12.01.038>.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Гевко І. В., Коляса П. І. (2019). Вплив інформаційних технологій на професійне зростання педагога. Розвиток професіоналізму сучасного педагога в постнекласичній парадигмі : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 9- 10 квітня 2019 р.). Черкаси, 124–126.
2. Коляса П. І. (2020), Розвиток графічної компетентності студентів в контексті міждисциплінарних освітніх програм. Матеріали Міжнародної конференції «Моделі міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх та освітньо-наукових програм: виклики, можливості та варіанти впровадження» (м. Одеса, 25-26 червня 2020 р.). Одеса. http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/ggf/conference/zbirnyk_modeli_mizgdisCIPLIN_mizggaluz_prog_2020.pdf

3. Коляса П. І. (2021), Застосування цифрових технологій у процесі підготовки інженерів-педагогів для реалізації міждисциплінарних зв'язків. Матеріали II Міжнародної конференції «Моделі міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх та освітньо-наукових програм: виклики, можливості та варіанти впровадження» (м. Одеса, 5-6 липня 2021 р.). Одеса. http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/ggf/conference/zbirnik_modeli_mizgdisciplin_mizgaluz_prog_2021.pdf.

4. Гевко І. В., Потапчук О. І., Коляса П. І. Комп'ютерні технології в освіті: теорія і методика : навчальний посібник. Тернопіль : ТНПУ, 2019. 158 с.

5. Гевко І. В., Коляса П. І., Інженерна комп'ютерна графіка : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Професійна освіта. Цифрові технології». Тернопіль : ТНПУ, 2021. 200 с.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

1. **Горбатюк Роман Михайлович** – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри машинознавства і транспорту, професор кафедри комп'ютерних технологій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Без зауважень.

2. **Макаренко Леся Леонідівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних систем і технологій національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

1) На рисунку 2.3. Структура графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів галузі цифрових технологій (с.85 дис.) відображено компоненти графічної компетентності. На нашу думку, в цій структурі не доцільно показувати критерії і показники, за допомогою яких здійснюють діагностику графічної компетентності, оскільки вони не належать до структури графічної компетентності, а є засобом вимірювання рівня її сформованості.

2) У тексті дисертації автор оперує поняттям «графічні дисципліни» (друга педагогічна умова), вивчення яких формує в майбутніх інженерів-педагогів графічну компетентність. Однак такої назви дисциплін в навчальних планах немає, є цикли дисциплін професійної та загальної підготовки (нормативні та вибіркові), тому фахові дисципліни не виокремлюють в окрему групу. Загалом всі дисципліни навчального плану спрямовані на формування професійної компетентності майбутнього інженера-педагога.

3) Розділ перший, пункти 1.1. «Проблема формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів засобами цифрових технологій у науково-педагогічних дослідження» та 1.2. «Дефінітивний аналіз основних понять та особливості графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів засобами цифрових технологій» «переобтяжені» загальною інформацією про такі поняття як «компетенція», «компетентність», їх класифікації, «професійна компетентність». Це давно

усталені поняття, тому їх не доцільно повторно трактувати, оскільки втрачається логіка і динаміка дослідження.

4) Актуальність дослідження, його теоретичне і практичне значення могли б підсилити питання вивчення зарубіжного досвіду підготовки майбутніх інженерів-педагогів в галузі цифрових технологій. В цьому контексті заслуговує на увагу досвід країн Європейського союзу та США.

5) У загальних висновках дисертації доцільно відобразити результати впровадження методики формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів (мета дослідження), найбільш ефективні методи, форми і засоби, що становлять основу освітніх і цифрових технологій.

3. Торубара Олексій Миколайович – доктор педагогічних наук, професор кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності, директор навчально-наукового інституту професійної освіти та технологій національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

1) В положеннях наукової новизни доцільно констатувати не тільки визначення та обґрунтування організаційно-педагогічних умов і розробку структурно-функціональної моделі формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів, але і їх експериментальну перевірку, яка відображена у формулюванні мети дослідження.

2) На с. 71 дисертації (рис. 2.1) автор зазначає, що графічна компетентність майбутніх інженерів-педагогів є органічним поєднанням чотирьох компонентів: аксіологічний, когнітивно-інформаційний, соціально-психологічний, праксеологічний, однак під час їх характеристики недостатньо уваги автор приділяє взаємозв'язкам цих компонентів. Яким чином мотиваційна сфера забезпечує формування знань і вмінь, як сформований досвід впливає на розвиток рефлексії, і яким чином остання створює підґрунтя для ефективної графічної та проектної діяльності.

3) Автор обґрунтовує організаційно-педагогічні умови формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів засобами цифрових технологій. При цьому такий синтез доцільно обґрунтувати, вказуючи на аспекти організації та педагогізації освітнього процесу, і, таким чином, забезпечуючи збалансованість управлінських та освітніх засобів та умов формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів.

4) Для визначення рівнів сформованості графічної компетентності важливе значення має всебічна діагностика стану досліджуваного феномена. В цьому контексті доцільно використовувати різні методи, кількісного та якісного аналізу. Однак автор чомусь обмежується використанням тільки методу анкетування, а також кількісним аналізом статистичних даних на окремі питання. Так, на с. 129-132 дис. автор вказує тільки відсоткові значення результатів без з'ясування причин того чи іншого явища.

4. Генсерук Галина Романівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інформатики та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1) В структурно-функціональній моделі формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів засобами цифрових технологій (рис. 2. 4; с.111 дис.) дещо порушено логіку взаємозв'язку мети і завдань формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів засобами цифрових технологій, тому що завдання як конкретизація мети не передбачають прогностичного характеру процесу підготовки і дещо віддалені від конкретних напрямів формування графічної компетентності. Серед багатой палітри до засобів формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів доцільно додати цифрове графічне портфоліо та ін., бо на сторінках дисертації (с. 108-109) їх описано як ефективні. Цього «вимагає» тема дисертації, в якій цифрові технології є основним засобом формування графічної компетентності.

2) В пункті 1.3. дисертації «Аналіз освітнього процесу та методик навчання майбутніх інженерів-педагогів галузі цифрових технологій» для всебічного вивчення стану підготовленості студентів до графічної діяльності доцільно було б проаналізувати дидактичні можливості змісту фахових дисциплін, робочих програм з формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів, а не лише вказати перелік освітніх компонентів та їх змістових модулів с. 59 дис. (таблиця 1.1.).

3) Більш ґрунтовного висвітлення потребують шляхи реалізації другої та третьої організаційно-педагогічних умов. Вдосконалення змісту фахових дисциплін (друга умова) здійснюється через реалізацію інтегрованого підходу. В цьому контексті доцільно було б узгодити і впорядкувати різні компоненти змісту освіти для забезпечення якості підготовки здобувачів. Процес залучення до навчальних проєктів майбутніх інженерів-педагогів (третья умова) необхідно було б представити у змісті дисертації чи в додатках за допомогою конкретних прикладів конкретних навчальних проєктів, алгоритмів розробки, реалізації і моніторингу результатів проєктної діяльності.

5. Цідило Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор кафедри комп'ютерних технологій інженерно-педагогічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1) Важливим доробком дисертанта є визначені організаційно-педагогічні умови та змодельований освітній процес формування зазначеної компетентності. Однак, на наш погляд, варто в дослідженні чітко співвіднести організаційно-педагогічні умови та структурно-функціональну модель формування графічної компетентності майбутніх-інженерів педагогів, а також методика формування означеної компетентності.

2) Розглядаючи так детально та всеохопно компетентнісний підхід як методологічну основу дисертаційного дослідження, необхідним вважаємо конкретизувати й інші основні методологічні підходи, які забезпечували як загальний підхід до вивчення проблеми, так і основу для організації формувального етапу експерименту, зокрема це стосується системного, технологічного та інтегративного підходів.

3) Під час характеристики основних категорій дослідження у першому параграфі першого розділу автор не завжди виявляє чітку позицію щодо їх тлумачення.

4) В експериментальній частині доцільно глибше охарактеризувати засоби цифрових технологій, які використовуються у процесі формування графічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів, продемонструвавши конкретними прикладами.

5) У структурно-функціональній моделі слід відобразити також функції основних компонентів формування графічної компетентності в майбутніх інженерів-педагогів засобами цифрових технологій.

Результати відкритого голосування:

«за» – 5,
«проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Колясі Павлу Івановичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Роман ГОРБАТЮК